

Deklaracijao pravu europskih građana na pismenost

Uvod

Pismenost je temelj razvoja naše civilizacije. Omogućuje pojedincu da živi kulturno punim i socijalno ispunjenim životom, te da svojim doprinosom obogaćuje život zajednice u kojoj živi.

Pod pismenošću podrazumijevamo sposobnost čitanja i pisanja na razini potpunog razumijevanja i korištenja pisane komunikacije u svim medijima (tiskanom i elektroničkim), uključujući i digitalnu pismenost.

Pismenost je preduvjet za većinu oblika učenja. U društvima 21. stoljeća, utemeljenim na znanju, uz brzo širenje novih tehnologija i neprestanu promjenu radnog okruženja, učenje – a time i opismenjavanje – nije više ograničeno na djetinjstvo i mladost, nego se prepoznaje kao cjeloživotna potreba.

Izazov europskoj pismenosti

Svaki peti 15-godišnjak, te gotovo 55 milijuna odraslih stanovnika Europe, ne posjeduje temeljne vještine pismenosti. Ta činjenica većini njih onemogućava zapošljavanje, povećava rizik od siromaštva i socijalne isključenosti, ograničava njihovo sudjelovanje u kulturnom i društvenom životu, cjeloživotnom učenju i uživanju dijela građanskih prava, te im ograničava osobni razvoj.

Europska komisija uvidjela je da opismenjenost slabo napreduje u posljednjih deset godina. Ipak, uz afirmativne akcije s pozitivnim porukama, moguće su promjene na bolje. Ova deklaracija bi trebala pokazati kako – uz valjanu potporu – djeca i mladi mogu razviti, a odrasli poboljšati, vještine čitanja i pisanja, te steći značajnije mjesto u društvu.

Pravo europskih građana na osnovnu pismenost

Svaki europski građanin ima pravo na stjecanje pismenosti. Države članice EU trebaju osigurati građanima svih dobnih skupina, bez obzira na socijalni status, vjeru, nacionalnost ili spol, jednake mogućnosti za razvoj vještina pismenosti, koje bi im omogućile učinkovito razumijevanje i korištenje pisane komunikacije u tiskanom i digitalnom obliku.

JEDANAEST JE UVJETA ZA PROVEDBU PRAVA NA OSNOVNU PISMENOST:

1. Poticanje **djece**, od najranije dobi, na čitanje i pisanje kod kuće.

2. Potpora i pomoć **roditeljima** u poticanju čitanja u male djece

3. **Pristupačnost kvalitetnih dječjih vrtića** koji potiču razvoj jezika i pismenosti.

4. **Kvalitetna poduka pismenosti** za djecu, mlade i odrasle, treba biti temeljna u svim obrazovnim institucijama.

5. **Kvalitetno obrazovanje nastavnika** i njihovo kontinuirano stručno usavršavanje u podučavanju pismenosti (ma).

6. Unapređenje **digitalne pismenosti** među svim dobnim skupinama

7. Poticanje **čitanja kao izvora zadovoljstva** i zabave.

8. **Pristupačnost i dobra opremljenost knjižnica.**

9. Pružanje **adekvatne stručne pomoći djeci i mladima s poteškoćama u čitanju i pisanju.**

10. **Poticanje odraslih u razvoju vještina čitanja i pisanja** potrebnih za ravnopravnu ulogu u zajednici.

11. **Zajednička nastojanja kreatora politike obrazovanja, roditelja i čitave zajednice** u osiguravanju ravnopravnog pristupa u opismenjavanju premošćivanjem nejednakosti na svim društvenim i obrazovnim razinama.

Autori : Renate Valtin (voditelj), Viv Bird, Greg Brooks, Bill Brozo, ChristineKlement, Simone Ehmgig , ChristineGarbe, Maurice de Greef , UlrikeHanemann, Kees Hammink, David Mallows, FabioNascimbeni, Sari Sulkunen, GiorgioTamburlini.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views of its authors only, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.